2.2 **primygtinai reikalauja** teikti ekonominę paramą vietos ir regionų lygiu įsigyjant ekologiškų kelių transporto priemonių;

2.3 **pabrėžia** informavimo ir mokymo priemonių svarbą remiant ir plėtojant ekologiškų kelių transporto priemonių viešuosius pirkimus;

2.4 **mano, kad būtina** visumos požiūriu vertinti galimas ekologiškų automobilių naudojimą skatinančias priemones;

2.5 **siūlo,** jei direktyva būtų priimta, ataskaitų, įvertinančių direktyvos dėl skatinimo naudoti ekologiškas kelių transporto priemones įgyvendinimo rezultatus, pateikimo sistemą derinti su kitomis ataskaitų pateikimo sistemomis. Jos taip pat turėtų būti suderintos su oro kokybės ir švaresnio oro Europoje direktyvoje numatytoms ataskaitų pateikimo sistemomis;

2.6 **ragina** savivaldybes ir regionus ateityje įtraukti į direktyva siūlomų priemonių rengimo, įgyvendinimo, priežiūros ir vertinimo procesą.

2006 m. birželio 15 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas
Michel DELEBARRE

Regionų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų

(2006/C 229/03)

REGIONŲ KOMITETAS,

atsižvelgdamas į Pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacijos dėl *bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų* (COM (2005) 548 final — 2005/0221 (COD);

atsižvelgdamas į 2005 m. lapkričio 28 d. Europos Komisijos sprendimą vadovaujantis Europos Bendrijos steigimo sutarties 265 straipsnio pirmąją dalimi, pasikonsultuoti su juo šiuo klausimu

atsižvelgdamas į 2004 m. sausio 24 d. Komiteto pirmininko sprendimą pavesti Kultūros ir švietimo komisijai parengti nuomonę šiuo klausimu;

atsižvelgdamas į savo nuomonę dėl Pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą dėl *integruotos veiksmų programos visą gyvenimą trunkančio mokymosi srityje sukūrimo* (CdR 258/2004 fin) ([1]);

atsižvelgdamas į savo nuomonę dėl Komisijos komunikato „Sukurti visą gyvenimą trunkančio mokymosi erdvę Europoje“ (CdR 49/2002 fin) ([2]);

atsižvelgdamas į savo nuomonę dėl Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo **dėl** *Europos bendrijos septintosios mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo veiklos pagrindų programos (2007–2013 m.)* (CdR 155/2005 fin);

atsižvelgdamas į savo nuomonę dėl Pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą dėl *daugiametės programos (2004-2006 m.), skirtos veiksmingai informacijos ir ryšių technologijų (IRT) įtraukčiai į švietimo ir mokymo sistemas Europoje (e. mokymo programa)* (CdR 73/2003 fin) ([3]).;

atsižvelgdamas į savo nuomonę dėl Komisijos komunikato dėl *kalbų mokymosi ir kalbų įvairovės skatinimo: 2004-2006 m. veiksmų planas* (CdR 248/2003 fin) ([4]);

([1]) OL C 164, 2005 7 5, 59 p.
([2]) OL C 278, 2002 11 14, 26 p.
([3]) OL C 244, 2003 10 10, 42 p.
([4]) OL C 73, 2004 3 23, 33 p.

atsižvelgdamas į savo nuomonę dėl pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą, *sukurti 2007–2013 m. programą „Kultūra 2007“* (CdR 259/2004 fin) ([5]);

atsižvelgdamas į savo nuomonę dėl komunikato dėl baltosios knygos „Naujas postūmis Europos jaunimui“ tęsinio ir siūlomų bendrų tikslų jaunų žmonių savanoriškai veiklai atsižvelgiant į 2002 m. birželio 27 d. Tarybos rezoliuciją dėl *Europos bendradarbiavimo jaunimo srityje* COM(2004) 337 final;

atsižvelgdamas į savo nuomonę dėl komunikato dėl baltosios knygos „Naujas postūmis Europos jaunimui“ tęsinio ir siūlomų bendrų tikslų geresniam jaunimo supratimui ir pažinimui atsižvelgiant į 2002 m. birželio 27 d. Tarybos rezoliuciją dėl *Europos bendradarbiavimo jaunimo srityje siūlomų bendrų tikslų* COM(2004) 336 final (CdR 192/2004 fin) ([6]);

atsižvelgdamas į Kultūros ir švietimo komisijos nuomonės projektą, kuris buvo priimtas 2006 balandžio 4 d. (CdR 31/2006 rev. 2). Pranešėja **Christina Tallberg**, Stokholmo apskrities tarybos narė **(SE/ESP)**;

65-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2006 m. birželio 14–15 d. (birželio 14 d. posėdis), priėmė šią nuomonę.

Komisijos komunikato turinys

2000 m. kovo mėn. Lisabonos susitikime Europos Vadovų Taryba pripažino, kad Europa susiduria su naujais iššūkiais siekdama prisiderinti prie globalizacijos ir pereiti prie žiniomis paremtos ekonomikos. Buvo pabrėžta, kad „kiekvienas pilietis turi turėti įgūdžių, reikalingų gyventi ir dirbti naujoje informacinėje visuomenėje“ ir kad reikia „Europos gairėse apibrėžti naujus pagrindinius įgūdžius ([7]), kurie turi būti ugdomi mokantis visą gyvenimą: skaitmeninis raštingumas, užsienio kalbos, technologijų kultūra, verslumas ir socialiniai įgūdžiai“.

Todėl siūloma rekomendacija yra bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų pamatinis instrumentas, kuriame aiškinama, kaip galima užtikrinti visiems piliečiams šių gebėjimų įgijimą mokantis visą gyvenimą.

Žinių visuomenės vystymas vis labiau iškelia šių pagrindinių gebėjimų svarbą asmeniniame, visuomeniniame ir profesiniame gyvenime.

2004 m. lapkričio mėn. Aukšto lygio darbo grupė, įgyvendinanti Lisabonos strategiją, pabrėžė, kad „šiuo metu Europoje padaryta toli gražu ne viskas, kad žmonės būtų aprūpinti reikiamais instrumentais, leidžiančiais prisitaikyti prie darbo rinkos pokyčių; tai pasakytina apie darbo vietas, reikalaujančias aukštos, ir žemos kvalifikacijos.“

Daugelis šalių, dažnai padedant nevyriausybinėms organizacijoms, parengė suaugusiųjų mokymo programas, skirtas pagrindiniams gebėjimams įgyti, pvz., skaitymo, rašymo, skaičiavimo ir skaitmeninio raštingumo. Nepaisant to, daugelio šalių piliečiai, vis dar, negali įgyti pagrindinių gebėjimų, taip pat negali tobulinti jau įgytų gebėjimų pagal naujausius reikalavimus.

Rekomendacijos priede „Bendrieji visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimai - Europos orientaciniai metmenys“ kalbama apie žinias, įgūdžius ir požiūrius, padedančius žmonėms labiau pasireikšti tvariame vystymesi ir rodyti pilietinį aktyvumą. Priede nurodomi aštuoni bendrieji gebėjimai: bendravimas gimtąja kalba; bendravimas užsienio kalbomis; matematiniai gebėjimai; skaitmeninis raštingumas; mokymasis mokytis; tarpasmeniniai, tarpkultūriniai, socialiniai ir pilietiniai gebėjimai; verslumas; kultūrinė išraiška.

Svarba vietos ir regionų valdžios institucijoms

Visose ES valstybėse narėse vietos ir regionų lygmuo yra atsakingas už švietimą, profesinį mokymą ir kvalifikacijos tobulinimą visą gyvenimą.

Vietos ir regionų valdžios institucijos - tai idealus partneris konstruktyviam bendradarbiavimui su socialiniais partneriais, institucijomis ir organizacijomis bendrojo lavinimo ir tęstinio švietimo srityse, siekiant bendrojo lavinimo ir profesinio mokymo kursus pritaikyti konkretiems vietos poreikiams ir reikalavimams.

Be to, įvairūs regionų ir vietos bendradarbiavimo projektai suteikia nemažai impulsų augimui ir plėtrai.

Siūlydama švietimo programas, ES kasmet pasiekia daugybę piliečių tiesiogiai — nė viena Bendrijos veikla nepasižymi tokiu plačiu poveikiu. Be to, tokios programos padeda modernizuoti ES švietimo ir profesinio mokymo sistemas ir skatina piliečius atnaujinti įgūdžius. Atsižvelgiant į užduotis vietos ir regionų lygmeniu regionų dalyviai turėtų tapti svarbia tiksline grupe įgyvendinant bendrojo ir profesinio lavinimo programas ([8]).

([5]) OL C 164, 2005 7 5, 65 p.
([6]) OL C 43, 2005 2 18, 42 p.
([7]) „Bendrieji įgūdžiai“ paprastai reiškia raštingumą ir mokėjimą skaičiuoti; Lisabonos Europos Vadovų Taryba paragino įtraukti naujus informacinėje visuomenėje būtinus įgūdžius, kaip antai IRT ir verslumas.
([8]) CdR 258/2004 fin.

Komisija, bendradarbiaudama su Regionų komitetu, pateikė „Regioninių tinklų, skirtų mokymuisi visą gyvenimą“ (iniciatyva R3L) programą, kuri yra puikus pavyzdys, rodantis kaip reikia Europoje propaguoti ir plėtoti visą gyvenimą trunkantį mokymąsi. Iš pradžių tai buvo bandomoji iniciatyva, kurios biudžetas buvo atskirtas nuo pagrindinių programų biudžeto. Per praėjusį laikotarpį ji buvo įtraukta į ES veiksmų planą mokymosi visą gyvenimą srityje 2007-2013 m.

1. *Regionų komiteto pozicija dėl Komunikato*

1.1 Regionų komitetas dalyvavimą ES strategijoje dėl visą gyvenimą trunkančio mokymosi - nuo ankstyvos vaikystės ir visą tolesnį gyvenimą - laiko svarbiu elementu; ši koncepcija apima įvairias mokymosi formas - formalias, neformalias ir neoficialias. Komitetas ne kartą yra pabrėžęs, kad vietos ir regionų lygmuo glaudžiai susijęs su mokymosi visą gyvenimą strategija. Valstybės narės šiam lygmeniui neretai perduoda politinę ir finansinę atsakomybę už mokyklas ir mokymąsi. Vietos ir regionų valdžios institucijos dažnai koordinuoja vystymąsi ir augimą ir veikia kaip socialinė institucija, teikianti piliečiams socialines bei infrastruktūros paslaugas. Be to, šio institucijos atlieka darbdavio, kuris atsako už darbuotojų įgūdžių gerinimą ir yra tuo suinteresuotas, funkcijas. ([9])

1.2 Švietimo klausimai turi didžiulę reikšmę Europos konkurencingumui ir yra būtina prielaida socialinės valstybės išlikimui. Europos svarbiausi žmogiškieji ištekliai, jos piliečiai ir pilietės, turi būti pasirengę darbinei veiklai ir darbui, kurių skirtumai, palyginti su ankstesnių kartų, yra tiesiog milžiniški, o ateityje tie pokyčiai vyks dar sparčiau. Tiek įmonės, tiek darbuotojai susidurs su šiais pokyčiais, kurių pasekmes sunku iš anksto prognozuoti.

1.3 Akivaizdu, kad vietos ir regionų vystymosi prielaidos ir pradinė padėtis skiriasi. Negalima jų vertinti atsiejant nuo aplinkos. Kai panaikinamos esamos darbo vietos, regionams ir bendrovėms reikia kurti darbo vietas kituose sektoriuose — priešingu atveju gresia stagnacija, socialinė atskirtis nedarbo forma, didžiulis sergamumas ir pernelyg dažnas ankstyvas pasitraukimas iš darbo rinkos.

1.4 Todėl įgūdžius ir gebėjimus reikia vystyti taip, kad jie atitiktų žinių visuomenės reikalavimus. Geras kalbų mokėjimas ir bendravimo įgūdžiai apskritai kaip ir gebėjimas dirbti komandoje individui tampa vis svarbesni. Dabartinio vystymosi sąlygomis, kai vis spartėja prekybos srautų judėjimas, atsiranda globalizuotos rinkos ir jų susiskaidymas, kyla poreikis glaudžiau bendradarbiauti. Tai apima įvairių įmonių ir organizacijų santykius vietos ir regionų lygiu, taip pat regionų tarpusavio santykius. Vis didėja priklausomybė tarp įvairių Europos dalių ir tarp Europos bei likusio pasaulio.

1.5 Trys veiksniai „darbinė veikla - visuomenė - aukštesnis išsilavinimo lygis“ yra svarbus inovacijų ir augimo vietos ir regionų lygiu pagrindas. Be to, reikia tinkamos infrastruktūros ir nediskriminavimo aplinkos, kurios skatintų aktyvų pilietiškumą ir dalijimąsi atsakomybe, taip prisidėdamos prie socialinės sanglaudos ir tvaraus vystymosi.

1.6 Komitetas anksčiau yra pabrėžęs savo aktyvų vaidmenį vietos ir regionų lygiu skatinant visą gyvenimą trunkantį mokymąsi ([10]). Tai taip pat taikytina mokymosi tikslams ir bendriesiems gebėjimams. Komiteto nuomone, ypač svarbu, kad Komisijos projekte pateikti pasiūlymai būtų plėtojami vietos ir regionų lygiu.

1.7 Komitetas norėtų paremti tolesnius veiksmus ir siūlo ateityje šiais klausimais glaudžiau bendradarbiauti su Komisija, pavyzdžiui, įgyvendinant bandomuosius projektus ir atliekant tyrimus.

1.8 Regionų komitetas rekomenduoja vietos ir regionų valdžios institucijoms dėti visas pastangas, kad ES valstybės narės įgyvendindamos visą gyvenimą trunkančio mokymosi strategijas jas papildytų nuostata, jog būtina plėtoti visą gyvenimo trunkančio mokymosi regionus (iniciatyva R3L). Tai padėtų sustiprinti viešųjų ir aukštojo mokymo įstaigų, profesinio mokymo ir kvalifikacijos kėlimo, kultūros įstaigų ir asociacijų ryšius, nes šie ryšiai yra vienas svarbiausių užimtumo didinimo ir aktyvaus pilietiškumo skatinimo veiksnių.

2. *Komisijos pasiūlymai dėl rekomendacijų valstybėms narėms*

2.1 Laikantis tokio vertinimo, ypač svarbu sutelkti dėmesį į šiuolaikinės visuomenės bendruosius visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimus ir profesinę veiklą ateityje. Tai padės remti vystymąsi vietos ir regionų lygiu, taip pat nacionaliniu ir visos Europos Sąjungos lygiu. Regionų komitetas sveikina Komisijos siūlymą teikti rekomendacijas valstybėms narėms dėl visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų.

([9]) CdR 49/2002 fin.

([10]) CdR 49/2004 fin.

2.2 Komitetas laiko labai teigiamu dalyku, kad Komisijos pasiūlyme atkreiptas dėmesys į regionų ir vietos lygmens reikšmę ir svarbą; čia galima įžvelgti esminę pažangą palyginti su ankstesniais Komisijos siūlymais, kuriuose buvo pabrėžiamas, galima sakyti, tik Europos ir nacionalinis lygmuo.

2.3 Regionų komitetas įžvelgia visą gyvenimą trunkančio mokymosi integruotoje programoje svarbius svertus, padedančius skatinti mokymąsi ir stiprinti bendruosius visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimus. Veiksmingas keitimasis žiniomis ir gebėjimais tarp ES regionų ir vietos valdžios institucijų, kuris reiškia didesnį piliečių mobilumą, gali prisidėti skatinant konkurencingumą ir užimtumą.

2.4 Svarbiausias Komisijos rekomendacijų punktas - suaugusieji taip pat turi siekti mokydamiesi visą gyvenimą naujinti bendruosius gebėjimus. Ypatingą dėmesį reikia skirti tiems asmenims, kurie nacionaliniu, regioniniu arba vietos lygiu priskiriami tam tikroms prioritetinėms tikslinėms grupėms. Čia svarbų vaidmenį galėtų suvaidinti žemą kvalifikaciją turintiems asmenims skirtos priemonės ir informavimo veikla vietos ir regionų lygmeniu. Labai svarbu toliau tobulinti piliečių žinias, remiantis jų patirtimi ir interesais, užuot kalbėjus apie jų silpnybes ir trūkumus.

2.5 Komisijos rekomendacijų poveikis ekonominiams, socialiniams, kultūriniams ir kitiems procesams priklausys nuo konkrečių ir neatidėliotinų veiksmų nacionaliniu, regionų ir vietos lygiu, todėl Regionų komitetas pabrėžia, kad labai svarbu įgyvendinti formalaus, neformalaus ir neoficialaus švietimo sistemų pertvarkymo programas. Šios sistemos turi apimti visus lygius ir padėti priartinti šias sistemas prie ES darbo rinkos poreikių bei mokymosi visą gyvenimą strategijos reikalavimų.

2.6 Lyčių skirtumai, susiję su mokymusi ir mokymosi rezultatais, yra svarbus reiškinys, kuris pasitaiko nacionaliniu, regionų ir vietos lygiu, su juo būtina kovoti. Merginas ir moteris reikia skatinti rinktis su technika ir mokslu susijusias specialybes. Pasitaiko atvejų, kai reikia skatinti vyrus. Yra regionų ir bendruomenių, kur daugiausia vyrai nutraukia mokslą, jiems stinga motyvacijos ir polinkio dalyvauti tęstiniame mokyme.

2.7 Komiteto nuomone, Komisijos pateiktos rekomendacijos valstybėms narėms atlieka svarbų katalizatoriaus vaidmenį skatinant spartesnę ir tikslingesnę Europos švietimo sistemų orientaciją, siekiant tokiu būdu įgyvendinti sutartus konkurencingumo, socialinių standartų ir dalyvavimo tikslus. Regionų komitetas tai remia ir norėtų dar pateikti šiuos komentarus:

2.8 Komisijos rekomendacija Nr.1

„[…] Užtikrinti, kad bazinis išsilavinimas suteiktų visiems jauniems žmonėms priemones vystyti bendruosius gebėjimus, padedančius jiems žengti į suaugusiųjų gyvenimą ir sudarančius pagrindą tolesniam mokymuisi ir darbui;“

Regionų komiteto pastabos

2.8.1 Regionų komitetas pabrėžia ypatingą dar vaikystėje prasidedančio veiksmingo ir kryptingo vaikų ugdymo, kuris neturi sukelti vaikams baimės nesėkmės atveju, svarbą. Be to, mokykla turi tapti nuolatinio, visą gyvenimą trunkančio mokymosi pagrindu, tiek formalaus, tiek ir neformalaus bei neoficialaus. Svarbu suprasti, kad vaikai ir paaugliai nevienodai įsisavina žinias, jie brėsta nevienodai ir mokymo tikslus jie pasiekia taip pat skirtingu metu. Tai tampa didžiuliu švietimo sistemų plėtojimo ir mokytojų rengimo iššūkiu.

2.8.2 Vaikams ir paaugliams, kurių poreikiai yra specifiniai, pvz., susiję su jų invalidumu, reikia skirti ypatingą dėmesį, kad jie galėtų drauge su kitais vaikais integruotis į visuomenę.

2.9 Komisijos rekomendacija Nr.2

„[…] Užtikrinti, kad būtų tinkamai mokomi jauni žmonės, kuriems dėl nevienodų mokymosi galimybių, susidariusių dėl asmeninių, socialinių, kultūrinių ar ekonominių aplinkybių, reikia ypatingos pagalbos atskleidžiant jų mokymosi potencialą“,

Regionų komiteto pastabos

2.9.1 Regionų komitetas palankiai vertina tai, kad Komisijos komunikato tekste atkreipiamas dėmesys į palankių sąlygų neturinčių besimokančiųjų mokymą ir pritaria, kad palankių mokymosi sąlygų stoka dažniausiai susijusi su asmeniniais, socialiniais, kultūriniais ir ekonominiais veiksniais, ir jas galima pakeisti tik bendradarbiaujant su kitais visuomenės sektoriais. Komitetas laiko savo pirmaeiliu uždaviniu veiksmingai šalinti kliūtis, apsunkinančias prieigą prie darbo, mokymo ir kitų galimybių.

2.9.2 Komiteto nuomone, ypač svarbu visiems mokiniams, nepaisant jų pasirengimo, sudaryti tokias sąlygas, kad jie pasiektų mokymosi tikslus ir per anksti nepaliktų mokyklos. Reikia tokių iniciatyvų ir skatinimo priemonių, kurios būtų pagrįstos mokinio turimomis sąlygomis ir jo poreikiais.

2.9.3 ES nesugebės pasiekti savo toli siekiančių tikslų, jei žmonės dėl savo lyties, negalios, kultūrinių ar etninių priežasčių, dėl amžiaus ar pan. negalės gauti darbo ar tobulinti savo kvalifikacijos. Skatinant nediskriminavimo strategiją ir lygias galimybes bei suteikiant visiems žmonėms vienodas galimybes ir teises, svarbus vaidmuo tenka vietos ir regionų valdžios institucijoms.

2.9.4 Komiteto nuomone, tarpvalstybinis, tinklu susietas Europos regionų ir bendruomenių bendradarbiavimas, turint tikslą keistis patirtimi ir plėsti žinias laikantis R3L iniciatyvos, yra labai pageidautinas. Tam reikia diskutuoti, nuolat tobulinti metodus, perduoti ir įtvirtinti žinias.

2.10 Komisijos rekomendacija Nr. 3

„[…] Užtikrinti, kad suaugusieji galėtų tobulinti ir atnaujinti savo bendruosius gebėjimus visą gyvenimą ir kad ypatingas dėmesys būtų skiriamas tikslinėms grupėms, kurios pagal šalies, regionų ir (arba) vietos aplinkybes yra įvardytos kaip prioritetinės grupės“,

Regionų komiteto pastabos

2.10.1 Regionų komiteto nuomone, šis pasiūlymas yra svarbus, tačiau atkreipia dėmesį, kad skirtingų regionų ir bendruomenių poreikiai dažnai skiriasi. Todėl reikia tokias prioritetines grupes sudaryti vietos ir regionų lygiu, nes ten, pavyzdžiui, galima būtų plėtoti bendradarbiavimą su organizacijomis, turinčiomis patirties suaugusiųjų mokyme, taip pat pagilinti bendradarbiavimą su socialiniais partneriais.

2.10.2 mano, kad iš visų prioritetinėmis pripažintų grupių ypatingas dėmesys turi būti skiriamas valstybės tarnyboje dirbantiems vietos ir regionų įstaigų tarnautojams, kad jie savo profesinėje veikloje galėtų tobulinti ir atnaujinti bendruosius gebėjimus.

2.11 Komisijos rekomendacija Nr. 4

„[…] Užtikrinti, kad būtų parengta tinkama infrastruktūra suaugusiųjų tolesniam švietimui ir mokymui, įskaitant mokytojus ir instruktorius, galimybes užtikrinančias priemones, ir paramą besimokantiesiems, kurią teikiant atsižvelgiama į skirtingus suaugusiųjų poreikius“,

Regionų komiteto pastabos

2.11.1 Regionų komitetas jau anksčiau ([11]) yra pastebėjęs, kad būtina mobilizuoti vietos ir regionų išteklius siekiant paremti visą gyvenimą trunkantį mokymąsi, ir pabrėžia, jog būtina pradėti diskusiją vietos ir regionų lygmeniu. Savo nuomonėje jis atkreipė dėmesį į tai, kad šalia kitų priemonių, skirtų pavieniams asmenims lengviau gauti išsilavinimo galimybes, labai svarbu yra ir mokymosi įstaigos pasiekiamumas, jos vieta bei mokymo forma. Pavyzdžiui, tą galima užtikrinti organizuojant kursus visą dieną, vakare ir savaitgaliais. Galima pagalvoti ir apie vasaros kursus bei tradicines švenčių dienas. Galima dažniau organizuoti kursus nuo pradžių, rengti nuotolinį mokymą arba lankstaus mokymosi formas vadovaujant mokytojui. Taip pat rekomenduojama sudaryti dalyviams finansines sąlygas, kad jie galėtų kelti savo kvalifikaciją. Taip pat verta atkreipti dėmesį į mokymą mokyklose, kuris įvairiomis formomis vyksta po oficialių pamokų.

2.11.2 Kalbant apie „infrastruktūras“, nereikėtų studijų centrams nustatyti bendro pobūdžio ir standartizuotų formų. Vietoj to reikėtų naudoti jau esamą infrastruktūrą remiantis vietos sąlygomis ir poreikiais.

2.12 Komisijos rekomendacija Nr. 5

„Užtikrinti nuoseklų atskirų piliečių (suaugusiųjų) švietimą ir mokymą tai glaudžiai susiejant su užimtumo ir socialine politika bei kitomis jauniems žmonėms poveikį darančiomis politikos kryptimis ir bendradarbiaujant su socialiniais partneriais bei kitomis suinteresuotosiomis grupėmis.“

Regionų komiteto pastabos

2.12.1 Šiuo požiūriu Regionų komitetas įžvelgia esminę vystymosi vietos ir regionų lygiu sėkmės prielaidą, nes būtent čia yra svarbiausia, kad įvairios politikos sritys, turinčios sąsajų su regioniniu ir vietos lygiu, būtų sutelkiamos vienoje vietoje, pavyzdžiui, ekonomikos, švietimo, darbo rinkos politikos, integracijos bei socialinės politikos klausimai, tuo siekiant išvengti riboto požiūrio. Taip pat svarbu, kad atsakomybės ir kompetencijos sritys būtų kuo glaudžiau susijusios. Regionų komitetas laiko būtinu čia panaudoti finansines lėšas, reikėtų jas naudoti lanksčiau, kad visą gyvenimą trunkančio mokymosi integruotų veiksmų programoje būtų galima įgyvendinti iniciatyvas. Visuomenės, darbo aplinkos ir aukštesniojo mokymo sąveika yra regionų ir bendruomenių augimo svarbiausias veiksnys.

2.13 Komisijos rekomendacija Nr. 6

„Kaip orientacine priemone naudotis priede pateikiamu dokumentu“ Bendrieji visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimai — Europos metmenys „plėtojant visų žmonių bendrųjų gebėjimų mokymą kaip jų mokymosi visą gyvenimą strategijų dalį.“

([11]) CdR 19/2001 fin

Regionų komiteto pastabos

2.13.1 Regionų komitetas pritaria pasiūlymui dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Iškyla svarbiausias klausimas: kokių pagrindinių gebėjimų privalo turėti pavienis asmuo, kad galėtų gyventi žinių visuomenėje. Šie bendrieji gebėjimai gali pasitarnauti kaip vystymosi gairės vykstant svarstymams apie būsimą gebėjimų poreikį tiek Europos, tiek nacionaliniu ir regionų bei vietos lygiu. Šis klausimas yra ypač svarbus norint įgyvendinti Lisabonos strategijos tikslus. Būtent vietos ir regionų lygiu gebėjimų klausimas susijęs su praktika.

2.13.2 Regionų komitetas supranta, kad reikia nuolat aktyviai diskutuoti apie šiuos gebėjimus vykstant nuolatiniam dialogui bei plėtrai. Socialiniai ir pilietiniai gebėjimai susiję su daugeliu aspektų, kuriuos būtų galima vėliau plėtoti ir diferencijuoti. Kai kurie bendrieji gebėjimai yra glaudžiai susiję.

2.13.3 Regionų komitetas pritaria tolesniam pasiūlymo plėtojimui dėl Komisijos apibrėžtų bendrųjų gebėjimų. Jis remia Komisijos parengtą pasiūlymą dėl bendrųjų gebėjimų.

2.13.4 Žemiau pateikiamuose skyriuose Komitetas išsamiai nagrinėja pasiūlytus bendruosius gebėjimus.

3. *Bendrieji gebėjimai*

Europos orientaciniuose bendrųjų gebėjimų metmenyse yra aštuonios sritys:

— bendravimas gimtąja kalba;

— bendravimas užsienio kalbomis;

— matematiniai gebėjimai ir pagrindiniai gebėjimai mokslo ir technologijų srityse;

— skaitmeninis raštingumas;

— mokymasis mokytis;

— tarpasmeniniai, tarpkultūriniai, socialiniai ir pilietiniai gebėjimai;

— verslumas;

— kultūrinė išraiška.

3.1 Bendravimas gimtąja kalba

3.1.1 Regionų komitetas laikosi tos pačios nuomonės kaip ir Komisija dėl **gebėjimo bendrauti gimtąja kalba** žodžiu ir raštu.

3.1.2 Gimtoji kalba yra tęstinio mokymosi, taip pat ir saviraiškos gebėjimų ir asmenybės tapatumo vystymo pagrindas. Todėl geros gimtosios kalbos žinios ir įgūdžiai yra mokymosi pagrindas. Kalba sukuria pagrindus informacijos įsisavinimui ir leidžia bendrauti su kitais piliečiais, jis sudaro sąlygas dalyvauti visuomenės gyvenime ir prisiimti atsakomybę.

3.1.3 Vis dėlto Komitetas nurodo, kad Komisija ir nacionalinės institucijos tose srityse, kuriose kalbama mažiau paplitusiomis ir mokyklose nelabai dažnai mokomomis kalbomis, turėtų glaudžiau bendradarbiaudamos su vietos ir regionų valdžios institucijomis skatinti žmones išmokti šių kalbų. ([12])

3.2 Bendravimas užsienio kalba

3.2.1 Keleto kalbų mokėjimas Europoje tampa tiesiog būtinybe. Geriau suprantant kitų šalių kultūrą, papročius ir gyvenimo būdą galima užmegzti glaudesnius kontaktus. Be to, tai svarbi prielaida siekiant aukštesnio lygio studijų ir viena iš sąlygų, skatinanti didesnį darbo rinkos mobilumą. Jau šiandien Europos kalbinės teritorijos yra glaudžiai tarpusavyje susijusios ir priklauso viena nuo kitos. Daugėja mainų programų tarp valstybių, valstybių ekonomikos vis labiau persipina, prekių gamyba ir paslaugų teikimas vis dažniau peržengia valstybės sienas ir įveikia kalbų kliūtis. Regionų komitetas pabrėžia, kad Europos kalbų įvairovę reikia vertinti kaip didelę vertybę.

3.3 Matematiniai gebėjimai ir pagrindiniai gebėjimai mokslo ir technologijų srityse

3.3.1 Komiteto nuomone, labai svarbu mokiniams prasmingai ir motyvuotai perteikti matematikos, technikos ir mokslo įgūdžius. Matematika yra pagalbinė priemonė mokantis kitų dalykų: fizikos, chemijos, biologijos ir visuomenės mokslų. Matematikos gebėjimai ir žinios gali tapti net savarankiška šiuolaikinės švietimo koncepcijos dalimi. Moksliniai gebėjimai yra svarbūs, nes jie padeda įžvelgti tarpusavio ryšius, priežastis ir pasekmes, įvertinti ir suprasti informacijos teisingumą. Aktyvaus pilietiškumo ugdymui matematikos mokslo pagrindai tiesiog būtini. Techniniai gebėjimai turi būti ugdomi remiantis vyrų ir moterų patirtimi. Taip pat svarbu parodyti, kaip požiūriai ir tradicijos gali turėti įtakos supratimui, kas technikos srityje yra „vyrų“, o kas „moterų“ sritis.

3.3.2 Be to, Europos mokslinių tyrimų erdvėje reikia dar nemažai nuveikti skatinant jaunimą ir moteris rinktis mokslines ir technines profesijas. Visiems piliečiams turi būti suteiktos galimybės saugiai ir kritiškai naudotis informacinės visuomenės technologijomis. Įdomus dalykas yra vadinamųjų mokslinių parkų kūrimas, siekiant sužadinti domėjimąsi gamtos mokslų ir technikos studijomis.

([12]) CdR 248/2003 fin.

3.4 Skaitmeninis raštingumas

3.4.1 Visoje Europos Sąjungoje reikia sukurti atvirą visoms grupėms skaitmeninio raštingumo informacinę infrastruktūrą, pagrįstą lygių galimybių principu ir nediskriminuojančia prieiga. Regionų komitetui yra svarbu remti regionų mastu socialiai subalansuotą informacinę visuomenę, kuri piliečiams užtikrina gebėjimų, reikalingų gyventi ir dirbti skaitmeninių technologijų amžiuje, įgijimą. Didelių informacijos kiekių ir kompleksinių problemų įsisavinimas tampa būtina kvalifikacija, kurią privalo turėti vis daugiau žmonių.

3.5 Mokymasis mokytis

3.5.1 **Mokymasis mokytis** reiškia besimokančiojo individualios laikysenos gebėjimą ir požiūrį į savo mokymąsi. Tai reiškia, kad besimokantysis sugeba save įvertinti ir žino, kaip jam valdyti mokymosi situacijas, kokia mokymosi metodika jam yra tinkamiausia, kokios jo stipriosios pusės ir kokiose srityse jis gali pasiekti geresnių rezultatų. Motyvacija ir pasitikėjimas savo jėgomis taip pat vaidina svarbų vaidmenį. Juk visą gyvenimą trunkančio mokymosi strategiją kaip tik ir apibrėžia besimokančiojo perspektyva ir leidžia daryti išvadą, kad mokymosi procesas vyksta įvairiai ir įvairiuose kontekstuose. Svarbiausia yra gebėjimas persikvalifikuoti ir mokytis iš naujo. Taip pat kalbama apie galimybę remiantis įgytomis žiniomis, kvalifikacija ir ankstesne gyvenimo patirtimi toliau tobulinti savo įgūdžius, panaudoti ir pritaikyti juos naujame kontekste.

3.5.2 Regionų komitetas mano, kad šios aplinkybės turi didžiulę reikšmę žinių visuomenei. Ypač svarbu, kad jauni mokytojai būtų dar studijų metais parengiami dirbti tokiu metodu. Šis kompleksas savo pobūdžiu skiriasi nuo kitų bendrųjų gebėjimų, nes jis susijęs su likusių bendrųjų gebėjimų tobulinimu. Todėl Regionų komitetas laikosi nuomonės, kad šiuos bendruosius gebėjimus reikia ypač pabrėžti ir teikti jiems pirmenybę.

3.6 Socialiniai ir pilietiniai gebėjimai

3.6.1 Sąvoka „Socialiniai ir pilietiniai gebėjimai“ yra susijusi su įvairialypiu klausimų kompleksu, kuriam, Komiteto nuomone, reikia skirti deramą dėmesį. Viena vertus, čia kalbama apie asmeninių savybių ugdymą, kad būtų galima plėtoti gebėjimus užmegzti kontaktus su kitais žmonėmis. Kalbant apskritai, išugdytas gebėjimas bendrauti tampa vis svarbesne savybe darbinėje aplinkoje ir visuomenės gyvenime, kurie būdingi žinių visuomenei. Dar reikia paminėti supratimą apie tarpkultūrinius santykius.

3.6.2 Ši gebėjimų sritis tam tikra prasme apima ir *socialinius aspektus*, atsakant į klausimą kaip pavienis asmuo suvokia save, savo šeimą ir aplinką.

3.6.3 Taip pat reikia atkreipti dėmesį į medicininį aspektą, ypač į supratimą apie sveiką gyvenimo būdą, fizinės ir psichinės sveikatos bei aktyvaus gyvenimo būdo klausimus. Nors medicinoje pasiekiama vis naujų laimėjimų, daugelyje šalių vaikų ir jaunimo sveikata nuolat blogėja dėl netinkamos mitybos ir nepakankamo fizinio aktyvumo. Nesiimant šioje srityje priemonių, galima sulaukti labai pavojingų padarinių.

3.6.4 Kitas labai svarbus aspektas - *Piliečio vaidmuo visuomenėje*. Šis klausimas susijęs su požiūriu į demokratiją, į individo teises ir pareigas. Reikia remti šiuos dalykus vietos ir regionų lygiu. Komitetas siūlo papildyti apibrėžimą, pažymint būtinumą piliečiams žinoti ES istoriją, tikslus, esminius ES sutarties, ES ir valstybių narių santykių aspektus, ES Konstitucijos kūrimo problemas bei pažangą, įvairių politikos sričių principus.

3.6.5 *Darnaus vystymosi* reikšmė ir atsakomybės už visų mūsų bendrą aplinką įsisąmoninimas yra tas aspektas, kuriam, Regiono komiteto nuomone, reikėtų skirti gerokai daugiau dėmesio.

3.7 Iniciatyvumas ir verslumas

3.7.1 Iniciatyvumas ir **verslumas** - tai iš esmės aktyvus požiūris, paverčiantis idėjas realybe. Todėl mokykla gana anksti privalo remti tokį mąstymą ir sukurti darbo formas, padedančias tam pagrindus. Komitetas atkreipia dėmesį, kad yra labai svarbu išnaudoti moterų ir tautinių mažumų, turinčių perspektyvių verslo idėjų, potencialą steigti firmas. Norint užtikrinti moterų prieigą prie naujų technologijų, kartais reikia aktyvios įvairių vyriausybės ir administracijos lygių paramos. Tokias pastangas derinant su aktyvia darbo rinkos politika galima sumažinti atotrūkį tarp vyrų ir moterų užimtumo lygio daugelyje Europos valstybių. Tai turi lemiamos reikšmės Europos Sąjungos ekonomikos ateičiai ir gerovei ([13]).

([13]) CdR 151/2005 fin.

3.8 Kultūrinė išraiška

3.8.1 Regionų komitetas pritaria, kad labai svarbu suprasti ir išsaugoti kultūrinę ir kalbinę Europos įvairovę ([14]). Būtina atrasti įvairias meninės raiškos formas kaip antai muzika, menas, literatūra ir kalba, kurios būtinos asmenybės lavinimui ir formavimui. Kalbant apskritai, labai svarbu veikti susiejant įvairius žmonių požiūrius ir nuostatas.

3.8.2 Šioje vietoje Regionų komitetas atkreipia dėmesį į istorinę perspektyvą, būtent į tai, kaip pavienių Europos regionų kontaktai įvairiose epochose suteikė vystymosi impulsų. Juk jau bemaž pusšimtį metų visiškai pagrįstai gyvuoja Europos tautų bendrijos idėja, kuri buvo įgyvendinta šiandieninėje Europos Sąjungoje.

3.9 Regionų komiteto pasiūlymai

3.9.1 Regionų komitetas laiko tinkamu remiantis Komisijos rekomendacijomis skatinti ir remti ateities vystymąsi ir siūlo šiais klausimais bendradarbiauti su Komisija.

3.9.2 Regionų komitetas remia Komisijos pasiūlytus bendruosius visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimus ir pritaria, kad juos reikia nagrinėti nuolatinio vystymosi kontekste ir plėtojant dialogą.

3.9.3 Komitetas pasisako už tai, kad tokiems gebėjimams kaip „mokymasis mokytis“ būtų skiriama daugiau dėmesio, nes jie apima pagrindines asmens mokymosi nuostatas ir dėl to yra prielaida kitų nurodytų bendrųjų gebėjimų ugdymui.

3.9.4 Socialiniai ir pilietiniai gebėjimai turi apimti tvaraus vystymosi aspektą ir supratimą apie atsakomybę už mūsų visų bendrą aplinką.

3.9.5 Regionų komitetas pabrėžia kultūros pažinimo svarbą; tai pagrindas, leidžiantis suprasti Europos kalbų ir kultūrų įvairovę bei naudą, kurią šios kalbos ir kultūros gali suteikti kiekvienam Europos piliečiui.

2006 m. birželio 14 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas
Michel DELEBARRE

([14]) Bendrieji gebėjimai: Kultūrinė išraiška